

IN CONTRA
TAXEI LICENȚELOR

Discurs rostit în Ședința Camerei Deputaților

de la 28 Martie 1886

de

ALEXANDRU G. DJUVARA

DEPUTAT AL BRĂILEI.

BRAILA

Tipo-Litografia Universala, — C. P. Nicolau

1888

lit. 20751

Mar. 16533.

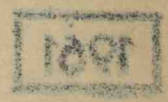

N CONTRA

TAXEI LICENȚELOR

324757

Discurs rostit în Ședința Camerei Deputaților
de la 28 Martie 1886

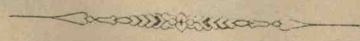
de

ALEXANDRU G. DJUVARA

DEPUTAT AL BRĂILEI.

22126

DONAȚIUNEA
AL. DJUVARA

BRAILA

Tipo-Litografia Universala, — C. P. Nicolau

1888

336.241 (498)

J
1653

BIBLIOTECĂ
COTA 16 533

16/1/06

1956

1961

D

B.C.U. Bucuresti

C22126

Domnilor Deputați,

În lipsa căpșunilor, ȕice un proverb românesc, mănâncă cine-va și frunzele; fiind-că din pricina intenpestivei închiderii a discuțiunei, nu am putut să vorbesc la luarea în considerare a acestei legi, îmi veți permite, sper, să ȕic la art. I al proiectului, ceea-ce era să vă spun atunci.

Cestiunile financiare snnt, netăgăduit, centrul împrejurul căruia aș gravitat, în sesiunea actuală, atât forțele opozițiunei, cât și puterile partidului național-liberal. Aceste cestiuni aș fost supuse focului unei neîntrerupte discuțiuni, și, teoriile, asprele critice, observațiunile amănunțite s'a succedat la scurte intervale. S'a ȕis

adesea, și d-nul ministru de finance a usat mai mult de cât orî-cine de acéastă afirmațiune, că: nu este nimic mai ușor de cât a critica un imposit; însă, tot d. ministru de finance s'a însărcinat să ne arate, că este ceva mai ușor de cât a critica un imposit: este de a aduce înaintea Camerei un imposit rău studiat.

Licențele asupra comercianților de bătură spirituose, fac parte din sistemul *tacselor asupra beneficiurilor comercianților*; și este bine ca mai nainte de orice alta să căutăm să ne dăm séma dacă ele aũ o rațiune de a fi în legislațiunea noastră financiară. Intr'o țară ca a noastră, unde veniturile nu plătesc nici o taxă directă specială, ca și în Franca unde cestiunea se presintă în același chip, este incontestabil că un imposit particular pe beneficiul comercianților, industriașilor și a celor care exercită profesiuni liberale, nu are nici o rațiune de a fi și nu se pôte explica de cât printr'o necesitate absolută, printr'o necesitate brutală a fiscului.

La noi, unde nu sunt taxate veniturile capitalelor mobiliare, cari sunt niște venituri certe, sigure, ce însemnă a taxa beneficiul comercianților și industriașilor, care sunt niște venituri viagere și aleatorii? Acésta însemnă că noi apăsăm prin sistemă asupra capitalelor active, întreprindătoare, pe când pe aceea cari împrumută banii lor pe ipotecă sau pe obligațiuni de Stat, îi apărăm, scutind beneficiul lor de ori-ce taxă. Se naște dar prima întrebare: bine este să creăm noi, în acest mod, un privilegiu celor ce muncesc mai puțin? și acestei întrebări răspundând prin negativă, cred, D-lor, că nu fac de cât să rămân fidel sentimentelor D-lor-vóstre de echitate.

În al doilea rând mă întreb: dacă taxele asupra beneficiilor comerciale, sunt nedrepte la noi, unde veniturile nu plătesc nici o taxă directă specială; nu este însutit de ori mai înică, mai vexatorie taxa licențelor când ea lovesce numai beneficiile unei singure clase de comer-

cianți, cărciumarii? Invederat, d-lor deputați, că da.

Licențele fiind dar, niște taxe speciale, cari se suprapun pe lângă patente, să căutăm spre a lămuri problema care ne preocupă, să vedem care este *caracterul distinctiv* al acestor taxe.

„Caracteristica licențelor, ȳice d-nul Leroy-Beaulieu, eminentul financiar, este de a fi niște taxe *fixe* și *ușore*, cari nu aũ pretențiunea de a fi proporționale.“

Ele variază în Francia dupe populațiunea comunelor și după alte norme încă, în tot casul însă, licențele păstrează caracterul lor de a fi nisce taxe *minime* și *accessorii*, și acésta, pentru că prin cuantumul lor exagerat, ele ar deveni o piedică exercițiului unui comerț pe care îl ar slei încă de la începutul lui.

Făcând astă-ȳi înaintea d-vóstră critica licențelor, nu mă voiũ ocupa numai de lipsa lor de proporționalitate, ci le voiũ examina mai ales din punctul de privire al cifrelor la care ele se ridică la noi, cifre enorme, de sute franci.

Onor. preopinent, d. Codrescu, v'a spus cari sunt taxele de licență asupra debi-
tului de băuturi spirtóse în Francia, 'mî
voiũ permite însã sã vi le amintesc com-
parându-le cu licențele de la noi pentru
cã nimic nu póte convinge mai bine
nise spirite drepte de cât elocința ci-
frelor.

În Francia, comercianții cu ridicata
plătesc 100 lei; la noi aceeași comer-
cianți plătesc 1,200 lei.

În Francia, comercianții cu amănuntul
plătesc în comunele cu o populațiune
mai mare de 15,000 suflete, o licență
de 28 lei; la noi în aceleași condițiuni
neguțătorii de băuturi spirtóse plătesc
280 lei.

În Francia, licențele în comunele cu
o populațiune de la 3000 la 15,000
locuitori, se ridică de la 12 la 24 lei;
la noi în aceleași condițiuni licențele
costă 224 lei.

În fine, cărciumarii sunt scutiți în
Francia de licențe în tóte comunele cari
aũ o populațiune mai mică de 4000

suflete; pe când la noi, în asemenea comune, cârciumarii plătesc 168 lei, pentru ca să-și pótă exercita meseria lor.

Fiscul însă, nu a fost mulțumit nici cu atâta; el sa întins la noi prin sate, prin cătune, pe drumurile mari și pe la vaduri, și ori unde staă în țară două, trei colibe strânse la o l'altă, cârciumarul este dator să plătescă o taxă de licență de 100 lei.

Acestea sunt cifrele propuse d-vóstră de raportorul comitetului delegaților, mai înainte de modificările ce ni s'au citit acum.

Vedeți de îndată, d-lor deputați, deosebirea enormă care reese din tabloul comparativ ce v'am expus: la noi cârciumarii din cel din urmă cătun, plătesc cât plătesc în Francia comercianții cu ridicata!

În fața unui asemenea rezultat, nu sunt óre dator și în drept să afirm cum că licențele și-au pierdut la noi caracterul ce trebuie să distingă aceste taxe; nu sunt óre dator să dic cum că **licențele constituesc în țara nóstră un im-**

posit vexatoriū și nedrept, sporit cum este de aviditatea fiscului și de toleranța legiuitorului? Negreșit, d-lor, că da.

Acésta fiind caracteristica licențelor asupra debitului de băuturi spirtóse la noi, să căutăm să vedem: când și pe ce argumente a fost introdus în țara noastră acest imposit, dându-ne séma mai ales—fiind că vorbesc în acéstă cestiune ca liberal, de opiniunea emisă și susținută de partidul liberal în acéstă privință.

Pentru lămurirea cestiunilor ce avuî onóre să enunț, 'mî veți da voe, d-lor, să mă adresez, în prima linie, la singura istorie financiară ce avem: la desbaterile corpurilor legiuítóre.

Cu toți scím că impositul licențelor a fost introdus la noi în anul 1873 sub guvernul partidului conservator. Argumentele pe cari s'a bazat introducerea acestuî imposit, sunt încă, la ordinea zilei. Este bine dar ca eū să vi le arăt de îndată, pentru ca să putem să le supunem împreună discuțiunei.

S'aū spus, și se spune necontentit, că

legea licențelor este o lege moralisătoare, că ea nu are alt scop mai însemnat și mai înalt, de cât scopul de a îndruma populațiunea pe calea cea bună și a o face să fie mai devotată acelor instituțiuni cari sunt chemate să ajute progresul la noi, precum biserica și scóla. Să 'mă dați voe dar, că cercetez în prima linie acest argument fiind singurul de care onor. d. ministru de finance s'a slujit astă-dî, fiind argumentul la care d-sa s'a adresat mai de preferință cu privilegiile legilor ce ne-a prezentat asupra bēuturilor spirtóse.

S'a đis că legea licențelor este o lege moralisătoare; să vedem, d-lor, ce consistență are acest motiv filosofic cu care se investmintă o lege rea fiscală.

În anul 1873, partitul conservator, care era la putere, constrâns de necesitate a prezentat Camerei un proiect de lege asupra taxei licențelor; acest proiect de lege a fost susținut în sânul Adunării de onor. d. Cornea, raportor al comitetului delegaților...

Voci: D. Mihail Cornea era pe atunci conservator. (Ilaritate).

D. Al. Djuvara: Așa se vede! Acésta însă ne importă puțin; să ne ocupăm acum de lege.

Iată ce dicea pe vremea aceea D. Cornea ca raportor al legéi licențelor:

„Efectele moralisatóre ale licențelor, vor consta: în împuținarea stabilimentelor de debit de bęuturi, cari sunt prin desimea lor la fie-care pas o tentațiune primejdiósă pentru populațiunea muncitorilor; — în nevoea ce vor simți comercianții de a pune mai multă apă în rachiuri și spirturi și a oferi ast-fel consumatori-lor o bęetură mai puțin vătămátóre.“ (Ilaritate).

Așa glăsuesce, d-lor, raportul d-luí Cornea. In fine ne dice raportul: „In caracterul eminentemente moralisator al acestuí imposit.“

Argumentul de moralisare prin taxe fiscale era decí, d-lor, la 1873, argumentul favorit al guvernului conservator setos de bani.

Prietinul meu, onor. raportor de astă-zi al legii licențelor, d-nu Em. Porumbaru, pentru care am de alminteri o deosebită stimă, a invocat și d-sa mai același argument, spunândune în raportul d-sale:

„Că, nu trebuie să considerăm ca un rău, nici chiar descrescerea ce o sporire a licenței ar produce asupra numărului comerțurilor de băuturi spirtoase, de ore ce extensiunea ce a luat de cât-va timp la noi debitul de spirtoase mai cu sémă în comunele rurale, este prea mare în raport cu adevăratele trebuințe ale consumațiunei . . . “

Eū, profit de acéstă ocasiune să întreb pe onor. d. raportor să-mi spună, de când ore partidul liberal și guvernul seū aū luat obiceiul să judece trebuințele producțiunei și consumațiunei; de când ore partidul liberal, și-a însușit sarcina de a precisa: cât are să bea, cât are să mănânce și câte césuri de odihnă și de petrecere îi trebuie fie-cărui om în societate! Onor. D. raportor Porumbaru este prea isteț în teoriile politice pentru ca să insist

mai mult asupra acestui punct și să îmi precizez mai deservârșit sistemul căruia aparține teoria preconisată de d-sa în raport. Rog numai cât, pe aceia cari fac socialism autoritar, să nu mă mai acuse pe mine că sunt socialist-democrat.

Nu am trebuință, d-lor, pentru ca să sdrobesc falsă argumentațiune a acelor care susțin că licențele sunt moralisătoare, să recurg la autoritatea numai a scriitorilor străini; nu am trebuință să invoc de la mine economiști din alte țări, pentru ca să dovedesc că pretextul de moralizare nu pôte sub nici un cuvânt să trecă drept alt-ceva de cât drept ceea-ce este în adevăr: un sofism politic invocat spre sprijinul unei trebuințe fiscale; mă voiî măr-gini să fac apel de o cam dată la autoritatea cuvintelor unui membru respectat al partidului liberal, la autoritatea cuvintelor rostite de venerabilul vice-președinte al acestei adunări, d. Chițu.

Iată, în adevăr, prin ce cuvinte respundea d. Chițu la 1873, conservatori-

lor cari pretind u c a impozitul licențelor este un impozit moralisator :

„In congresul economi tilor de la Lausanne din anul 1860, precum  i în acela de la Bruxelles din 1862, s'a pus în programul discu iunilor acelor congrese sciin ifice, unde strălucea t te notabilit tile sciin telor economice  i politice din lume, s'a pus în programul lor  i ac st  întrebare: dacă impozitul în sine  i anume impozitul asupra unor articole de alimenta iune între care intra  i b eturile spiritu se și articolele de lux, dac  impozitul asupra acestor articole, se p te considera filosoficesce ca un mijloc de moralizare.  i am curagiul să spun, că nu majoritatea, ci mai unanimitatea  nv ta ilor s'a pronun at în contra.“

Ei bine, d-lor, c nd o autoritate a partidului liberal, respectată  i iubită cum este d. Chi u se pronun a atât de catigoric într'o cestiune, eu cred că este de datoriv nóstră ca liberali săi aducem omagiul cuvenit, resping nd o taxă care a fost ștersă din programul liberal. Iată,

ce mă dicea venerabilul d. Chițu la 1873:

„Cestiunea moralisărei, este o cestiune de moravuri, iar nu o cestiune fiscală. Legiuitorul nu are dreptul a interveni, cel puțin prin mijlôce preventive, să moralizeze, fiind-că nu ar putea fi în stare să devină judecătorul consumatorilor. El pôte lua măsuri aspre contra debitului beției; nu pôte însă controla bēutura și mâncarea: nu pôte precisa un cuantum variabil ca apetitul, ca condițiunile igienice și ca venitul unui om.“

Sunt adânc emoționat, d-lor deputați, în fața emoțiunei de care e coprins însuși d. Chițu care mă ascultă: **fac apel la sentimentele d-vóstră liberale, fac apel la patriotismul d-vóstră, și vă rog să respingeți aceste taxe ale licențelor cari nu fac onóre nici guvernului, nici partidului liberal: pentru-că ele sunt injuste și un guvern nu trebuie să fie injust; pentru că ele aũ fost combătute de partidul nostru și un partid nu trebuie să renege credințele sale de odinióră.**

Am strâns, d-lor deputați, multe documente privitoare la această cestiune, și ași ține să vă dovedesc cum că moralizarea populațiunilor prin restrângerea comerțului de băuturi spirțuoase, nu este de cât un sofism parlamentar trebuincios guvernatorilor atunci când deficite budgetare . . . .
 'mă este témă însă să nu vă obolesc, să nu abuzez de bine voitorea d-vóstră atențiune....

Voci: Vorbesce, vorbesce; te ascultăm cu plăcere.

D. Al. Djuvara: S'a ținut, d-lor, o ședință foarte importantă și foarte instructivă la *Societatea de economie politică* din Francia, ședință în care s'a căutat să se dea o soluțiune următorului problem social: prin ce mijlóce póte să moralizeze guvernul populațiunile din orașe și din sate, și să le apere de răul alcoolismului, de urmările funeste ale beției? Opiniunile emise atunci, sunt prea importante și prea conchiđetóre pentru tesa ce susțin, pentru ca eu să le trec cu vederea; 'mă veți

da dar voe, d-lor, ca să le supun apreciațiunei d-vóstră.

Iată ce spune în primul rând d. Leon Say, al cărui elev mă felicit că sunt, cu toate că, fie çlis în trecăt, banca ministerială nu mă felicita de profesorul ce am avut:

„S'a încercat la noi legea în contra beției; tótă lumea însă recunósce că această lege a fost fórte puțin eficace. S'a încercat a se combate progresele alcoolismului prin drepturile enorme ce s'aũ impus asupra alcoolului. Aceste drepturi considerabile, nu aũ stavilit nici producțiunea, nici consumațiunea alcoolului, atât numai că industria a desvoltat fabricațiunea alcoolurilor vătămátore, cari se pot vinde cu prețuri eftime de și ruinéză sănătatea consumatorilor.“

Și d-l Leon Say se întrébă:

„Dacă taxele ridicate, dacă legile în potriua beției, nu aũ dat rezultate bune și nu aũ împuținat consumațiunea bEURturilor periculóse sănátătei, reușit-a mai bine legiuitorul în țările unde s'a res-

22126

trâns numărul debitelor de băuturi spirtoase? In Angliera această măsură nu a reușit; nici în Suedia... Ce este dar de făcut se întreabă eminentul economist? "

D. Rafallowich, un alt autor cunoscut în știință țice și d-sa:

„Sistemul d-lui Chamberlain, socialist autoritar, sistem care consistă întru 'a însărcina comunele cu debitele de băuturi spirtoase, ridică obiecțiunii formidabile și transformă comunele în nisce adevărate mari societăți de comerțiu.“

Acesta este, d-lor, **sistemul monopolului cărciumilor pe care d-l ministru Nacu dorea să-l înființeze la noi**, și pe care d-vóstră l-ați respins cu un simț de dreptate și de patriotism de care țara nu póte de cât să vă felicite.

„*A priori*, țice d-l Rafallowich, se crede că există un raport între numărul bețivilor și numărul vîndătorilor de alcool, însă, *statistica desminte această suposițiune a priori*: In Nordwich, oraș unde sunt mai multe cărciumi, sunt mai puțin bețivi.“

Și ca concluziune, oratorul dice :

„Numai acțiunea simultanee și continuă a o mulțime de factori ne pôte scăpa de flagelul alcoolismului iar nu *panacea intervențiunei guvernamentale.*“

D. Yves Guyot, la rëndul sėu, arată rezultatele greșite ce a dat intervențiunea Statului în Suedia, Danemarca și alte state :

„Nici în Finlanda, nici în Germania, nici în Francia, măsurile *preventive* sau *repressive* nuaū avut nici o influență. În Englitera, ce este drept, alcoolismul s'a împuținat; acest rezultat este însă datorit propagandei de fapt a societăților de temperență, cari aū pus la dispozițiunea poporului : ceaiū, cafea, ciocolată și altele și cari prin acest mișloc aū împedicat în parte consumațiunea alcoolului.“

Președintele *Ligei Belgiene în contra alcoolismului*, avea dar dreptate să conchidă ast-fel :

„Nu sunt de cât două remedii în po-triva alcoolismului : suprimarea, înlăturarea miseriei și înlăturarea nesciinței.“

Omul din popor, d-lor, abandonat instinctului brutal a unei existențe nenorocite, lăsat pradă neajunsurilor condițiunii lui precari, găsesce în beție o alinare și o distracțiune în potrivea greutăților zilnice. Rău apărat în potrivea intemperiilor, viețuind într-o locuință care nu-l atrage, el simte trebuința de a se depăta de locașul lui, simte nevoea de a merge la cârciumă; căci, dupe cum s'a dis, cu dret cuvînt: cârciuma este salonul săracului.

Să mai adaogă pe lângă aceste motive determinante și insuficiența hranei săracului, lipsa de alimentare, cumpănită unei munci încordate, și alcoolul devine ast-fel *o adevărată trebuință* pentru popor. Doctorul Schuler, care a făcut o interesantă anchetă în Elveția cu privire la cestiunea alcoolismului, conchide ast-fel în raportul său :

„Când proteina și corpurile grase lipesc, stomacul are nevoie de a fi umplut, omul se simte slăbit și încercă să își îndeplinească trebuințele fizice și să își dea o vi-góre factice prin alcool.“

D. Alglave, în fine; eminentul profesor de știință financiară de la facultatea din Paris, sub scutul autorității căruia d. Nacu s'a pus, când a emis ideea *monopolului alcoolului*, cu toate că, fie și între noi, ideea d-lui Alglave a fost cam scâlciată de d. Nacu; iată ce ține și d-sa cu privire la cestiunea care ne preocupă:

„Restricțiunea numărului de debite de băuturi spirtose, nu dă nici un rezultat satisfăcător: statistica o dovedește. Puterea socială nu poate face alt-ceva în această privință, de cât să împedice vânzarea alcoolurilor toxice, alcoolurilor metilice, ce se oferă consumatorilor.

D-nii Lunier, Vilain, sunt și d-lor de opinie că restricțiunea numărului cârciumelor nu poate da nici un rezultat satisfăcător.“

D. Leon Say, resumă în fine, desbaterile urmate ast-fel:

„Sunt câțiva ani, se putea încă crede că limitațiunea numărului cârciumelor ar avea vre-o eficacitate spre a combate progresele alcoolismului; astăzi, această

asertiune este serios contestată. Nu este dar bine ca să sacrificăm, pentru un interes nedovedit, libertatea comerciului. Sorgința alcoolismului este mărirea producțiunii și consumațiunii alcoolurilor toxice și periculose;—în potriva acestor adevărate otrăvi trebuie noi să luptăm.“

Din cele ce avui onóre să vă expun, rezultă dar, d-lor, în primă linie că motivul moralisării claselor de jos prin restrângerea libertății comerciului de spirtoase, nu este de cât un sofism politic, usat de mult și întrebuințat numai atunci când golurile budgetare se deschid și ne nmenință. În a doua linie rezultă iarăși că: puterea socială nu pôte face pentru combaterea alcoolismului alta, de cât să lupte în potriva alcoolurilor toxice și vătămătoare.

Se nasce acum întrebarea: proiectul de lege presintat nouă, ridicând taxele de licență deja nedrepte, este de natură a combate alcoolurile vătămătoare sau din potrivă încuragiază debitul lor?

Să cercetăm mai de aprópe proble-

mul. Se dice că ridicarea taxei licențelor împuținează numărul cârciumelor și prin urmare pune publicul mai rar față cu tentațiunile alcoolului, atât de periculoasă; d-văstră însă știți, d-lor deputați, că sunt cârciume și cârciume, precum sunt cârciumari și cârciumari: într'unele se vînd băuturi sănătose, în altele băuturi falsificate; unii cârciumari exercită meseria lor în mod cinstit, alții fraudază consumatorul dându-i băuturi vătămătoare.

Neguțătorii fără scrupul, cari vînd beuturi otrăvite, aceia pot mai lesne să suporte o ridicare de taxă pentru că câștigul lor este proporțional cu fraudă ce fac; neguțătorii cinștiți însă, cei conștiincioși nu pot să reziste unei ridicări de taxă, căci ei nu ascéptă beneficiul lor de cât de la vîndarea băuturilor bune cari costă neapărat mai mult.

Când dar, d. ministru de finance vine și vă cere ridicarea taxei licenței, d-sa nu face alta de cât să vă cêră să înlăturăți o parte din cârciumarii cei buni în

folosul cârciumarilor celor răi; d-sa nu face de cât să asigure o primă de încurajare falsificatorilor de beuturi spirtoase cari otrăvesc populațiunea. (Aplause.)

Sciți, d-lor, că nici o-dată nu m'am aruncat în sentimentalism politic sau în declamațiuni de patriotism cari nu'și au locul, nu este însă invederat că în deobște cârciumarii cei onești, cei consciincioși sunt români, iar cei cari fraudază — mai ales în Moldova — sunt cârcinmarii streini, rămășițe aruncate de cele-l-alte țeri pe pământul nostru? (Aplause.)

Ce veți face dar ridicând taxa licențelor și gonind de la exercițiul meseriei lor pe cârciumarii cei onești? Veți da o primă de încurajare streinilor cari vin să vă falsifice beăturile, și veți lovi în români, prea cinstiți pentru ca să pótă sustine concurența pe un terem de fraudă.

Am arătat, d-lor, până acum, că licențele la noi nu au caracterul ce ar trebui să aibă, că ele sunt un greū imposit asupra cârciumarilor; că pretextul

de moralisare nu le p $\acute{o}$ te legitima sporirea :
 'mi rem $\acute{a}$ ne s $\acute{a}$ v $\acute{e}$ d dac $\acute{a}$ economicește a-
 cest imposit este bun sau r $\acute{e}$ u. S $\acute{a}$ 'mi
 permiteți pentru l $\acute{a}$ murirea cestiunei s $\acute{a}$
 recurg tot la luminile d-lu $\acute{i}$ vice-preșe-
 dite Chițu. Iat $\acute{a}$ ce đicea d-sa în 1873
 la înființarea licențelor.

„Aceste taxe, nu sunt raționale, nu
 sunt economice, pentru c $\acute{a}$ nu trebuie s $\acute{a}$
 uit $\acute{a}$ m și acest adev $\acute{e}$ r, c $\acute{a}$, or $\acute{i}$ de c $\acute{a}$ te
 or $\acute{i}$ se trece peste facultatea contributiv $\acute{a}$
 a unei clase de ómeni, tot-d'a-una taxele
 car $\acute{i}$ 'i lovesce, mai cur $\acute{a}$ nd sau mai t $\acute{a}$ r-
 điu devin imposibile de ímplinit prin
 sv $\acute{a}$ ntarea sorgintei; p $\acute{o}$ te fiscul s $\acute{a}$ sug $\acute{a}$
 la dou $\acute{e}$ ț $\acute{a}$ țe, un an, duoi cel mult, al
 treilea va fi nevoit s $\acute{a}$ închid $\acute{a}$ una, pen-
 tru c $\acute{a}$ facultatea contributiv $\acute{a}$ a unu $\acute{i}$ po-
 por, a unu $\acute{i}$ clase, are și ea, d-lor, re-
 gula ei: cu c $\acute{a}$ t mai mult va voi cine-va
 s $\acute{a}$ trag $\acute{a}$ numa dintr'o parte, cu at $\acute{a}$ t se
 va rupe cea-lalt $\acute{a}$ “

M $\acute{e}$ voi $\acute{u}$ adresa dar d-lu $\acute{i}$ ministru
 Nacu, în urma cuvintelor d-lu $\acute{i}$ Chițu și

l voiū ruga să nu se întâmple vre-o sfâșiere în corpul națiunei.

Avea negreșit, d-lor, dreptate onor. nostru vice-președinte să spună de licențe: „*acest imposit nu este nici politic, nici economic, nici drept:*“

Acéstă taxă a fost introdusă în legile nóstre fiscale de partitul conservator; era însă în firea lucrurilor că dupe conservatori să vină la cârma țerei liberalii ca să panseze rănile făcute de cei d'ânteiū. Ast-fel s'a întâmplat și cu taxa licenților. Activitatea partitului liberal a atins în trecut și acéstă cestiunea și a căutat să 'i dea o soluțiune mai dréptă. Vē voi scuti, d-lor, de reproducerea argumetelor violente, a gravelor acusațiunii cari s'aū produs la 1876 în contra partitului conservator cu ocasiunea discuțiunei taxelor ce ne preocupă, și mă voiū mărgini numai cât, să vē amintesc opiniunea liberalilor de atunci.

Nu am pentru acéstă de cât să vē citez textual câte-va părți din raportul susținut de d. Pătărlăgeanu, în numele ma-

iorității liberale și în numele guvernului.

„Putem cita ca exemplu, dicea d-sa, al unui imposit care *aduce mari nemulțumiri în țară*, impositul licențelor asupra băuturilor spirtose, care nu este alt-ceva *de cât un al doilea monopol dupe acela al tutunurilor.*“

Intr'adevăr **taxele ridicate ale licențelor constituesc un adevărat monopol.** Suiți taxa peste măsură la comercianții cu ridicata, la engroșiști și veți vedea că în districtele unde se produce vin, țuică, rachiu, lăsați producătorii pe mâna câtor-va speculanți cari vor determina prețurile dupe placul lor, cari vor face *la loi du marché*. Ridicați mult licențele în comunele rurale și atunci în cele mai multe nu va mai exista concurență, nu va mai fi de cât o cârciumă care va monopolisa debitul. Urmăririle unui atare sistem vă sunt, d-lor, bine cunoscute, la țară cârciumarul nu vinde numai vin și rachiu; el vinde și lunânarea, și ața, și pânza și acul și sfóra, prin urmare nu faceți de cât să monopolisați vinđarea a tot ce este

necesariu locuitorului atunci când ridicăți peste măsură licențele. Veți vedea, dupe viguroasa expresiune pronunțată odinioară de d. Voinov, veți vedea bărbatul alergând în depărtare să cumpere cele necesari pentru femeea lui lăuză, lăsat pradă debitantului unic, care îl va precupeți și îl va storce cu atât mai lesne cu cât țeranul se va afla sub imperiul unei necesități mai imediate.

Dacă dar d-vóstră, majoritate liberală, voiți să înființați un monopol în profitul fraudei, nu aveți de cât să votați suirea licenților; dacă însă voiți să remâneți fideli aspirațiunilor liberale, atât de bine resumate în discursul d-lui Chițu, respingeți taxa ce vi se propune, pentru-că la adăpostul acestei taxe, se ascunde sugrumarea libertății comerțului.

Ce face, d-lor, guvernul patitului liberal, aflându-se la putere în anul 1876? Acésta ne o spune raportul legei de atunci.

„In fața unei atarî greutăți, ne dice el, care pune piedică atât culturei vii-

tóre, cât și comerciului vinurilor mai cu sémă, fie-care a trebuit să simtă necesitatea unei reforme salutarii, și îndată dupe schimbarea stărei de lucruri din trecut, atât guvernul cât și Camera s'a grăbit a veni cu diferite proiecte de legi cari să îndrepteze, cum dis. *o stare de lucruri ne moi suferită.*“

Partitul liberal a și scădut atunci într'un chip simțitor licențele. Inșă, încă din timpul acela se formase în Adunările legislative un curent puternic în potriua licențelor în general; se cerea, cu drept cuvânt, desființarea acestei taxe nedrepte și înlocuirea golului ce ar fi lăsat în veniturile Statului, print'o taxă pe vadră. Ast-fel în ședința de la 27 August 1876 minoritatea propuse și un proiect de lege potrivit acestei idei prin organul d-lor Gheorghiu, Pastia, și alții.

Dacă nu a reușit opiniunea minorității atunci, cauza a fost numai pentru că ces-tiunea nu era destul de studiată, și dacă voiți o dovadă despre acéstă, vă rog să ascultați, — și aci lucrul devine intere-

sat — opiniunea ministrului de finance de atunci, a d-lui Ión Brătianu:

„De și toate comitetele permanente și camerile de comerciū, ȃice d-sa, saū pronunțat când li s'a pus cestiunea pentru impozitul pe vadră, însă această nu este o convincțiune pentru mine că este un sentiment eșit dintr'un studiū serios și pe îndelete, ci este numai un curent și o cameră legislativă nu trebuie să se lase a se conduce de un curent până ce nu se va convinge că acel curent este cel adevărat.“

Apoi, d-lor, **facilitatea** cu care d. Nacu, schimbă bazele impozitelor prezentate Corpurile Legiuitoare, înlesnirea cu care d-sa croesce articole de lege în cinci minute pe spetele contribuabililor se potrivește ea ôre cu prudența recomandată de d. Brătianu, în materie de impozite?

D. Brătianu ȃicea la 1876 că așteptă să vadă dacă curentul în potriua licenții și favorabil unei taxe pe vadră, este curentul cel adevărat; de atunci sunt 10 ani; ce s'a întâmplat?

Slibitus-a. pierit-a curentul acela, sau din potrivă s'a împuternicit și crescut? Munții de petițiuni în potriua licenților, munții cari s'aū grămădit în arhivele Adunărei răspund mai bine și mai elocințe de cât mine acestei întrebări! În întruniri electorale, prin presă, prin graiū, prin rugăminte și prin proteste, comercianții de bături spirituoase nu aū încetat de 10 ani de zile de a se ridica, de a se plânge în contra inichității legei licențelor.

Mă întreb dar, d-lor, astă-zi nu a sosit ore momentul ca să fim convinși cu toții că acéstă lege trebuie desființată? nu a sosit momentul ca noi să punem o stavilă fiscului când vine să lovască pe nedrept o clasă muncitord a țării? Eū cred d-lor, că da.

Atât este de adevărat că taxa licențelor devenise de nesuferit la 1876, în cât d. Brătianu cu tôte că o scădea cu jumătate din cuantumul ei, se credea obligat să adaoage în Cameră.

„Să lăsăm acéstă lege numai până la

sesiunea viitoare, să facem o ușurință numai pentru aceste trei luni: Octombrie, Noiembrie și Decembrie. să facem o ușurință de până atunci *ca să mai potă oamenii să rabde.*“

Ei bine, de ce ană aă trecut de când oamenii tot rabdă și acum când ar fi trebuit ca păsurile lor să fie ținute în sémă, acum când o crisă permanentă și acută a restrins și afacerile și câștigul, acum vine d. ministru de finance să sporéscă un imposit nedrept și odios?

De la 1876 și până astă-đi s'a mai propus adesea taxa pe vadră.

D. C. C. Disescu: D-vóstră o preferiț, pe aceea?

D. A. Djuvara: Rog mult pe amicul meú d. Disescu să nu mă întrerupă....

D. N. Nicorescu: Este o întrerupere benovolo....

D. A. Djuvara: Fiind-că d. Disescu doresce să scie opiniunea mea asupra taxei pe vadră o voiú spune în câte-va cuvinte. Taxa pe vadră propusă de minoritatea comitetului delegaților la 1876

și cerută de atunci de mai multe ori, are și ea mari defecte, unul mai ales care va opri în tot-d'a-una legiuitorul pironit înaintea dificultății; acest defect este lipsa de proporționalitate în taxare; căci se pune aceleași dări pe vinuri de calitate deosebite, se supune la o aceeași plată vinul superior de Cotnar care costă 50 lei vadra și vinul ordinar care costa 3 și 2 lei vadra.

D. I. Marghiloman: Vinul care costă 50 bani vadra.

D. A. Djuvara: Onor. d. Marghiloman are dreptate. Nu este însă vorba aci de taxa pe vadră și atunci când se confundă licențele cu o taxă pe vadră cum o face d. ministru Nacu se comite o neînțelăsă eróre economică și financiară. Taxa pe vadră este o taxă asupra vinului, o taxă de consumațiune, pe când taxa licenței este o taxă pe profesiunea de debitant, o taxă, dupe cum am dis'o la început asupra beneficiului de comerciant.

Lăsând acum la o parte sofismul de moralizare prin imposit; lăsând la o parte

inconvenientele economice ale licențelor cari sporite în chip exagerat nu sunt alia de cât un adevărat monopol; ași ridica, D-lor, óre-cari înduoeli și asupra speranțelor ca D. ministru de finance pune pe aceste taxe și ași contesta óre-cum productivitatea acestui imposit. Un imposit nu póte să fie considerat isolat căci atunci nu se póte face nici un studiu serios asupra 'i. Este învederat că dacă pe de o parte suirea taxei licențelor va produce o depresiune considerabilă în comerțul spirtóselor, pe de altă parte patentele și taxa proporțională valorii locative vor scădea la rândul lor. Nu am vădut nici un calcul al guvernului care să pótă stabili cu óre-care siguranță raportul între productivitatea acestor deosebite taxe ca să putem prevedea în ce proporțiune scad și se ridic unele, când celelalte scad și aú se ridic; în ceea ce mă privește, mărturisesc încă o-dată téma ce am că speranțele d-lui ministru vor fi înșelate. Nu vă vorbesc iarăși, d-lor, nici de decimile cari se adaogă pe lângă li-

cențe și cari, îndoind sporul lor, le face și mai nesuferite; fie-care din d-văstră cunoște acest inconvenient tot atât de bine ca și mine.

Ni se spune însă: o rațiune superiőră trebuie să ne facă ęs votăm acest imposit, cęcii nu se pőte să nu echilibrăm budgetul. D. ministru Nacu este gata, cu obicınuita-i frasă: „Majoritatea nu pőte să lase budgetul neechilibrat.” Negreșit, d-lor, mī daū și eū főrte bine sėma de valőrea acestui argument: cestiunea însă este cu totul alta, este vorba de a se ști dacā o majoritate trebuie, pentru a echilibra bugetul, să voteze orice imposit ar presenta guvernul, chiar atuncī cānd este dovedit cā acel imposit este nedrept și odios. La acėstā întrebare mē voiū sili să rāspund acum și cu ea voiū termina acėstā prea lungā cuvēntare.

Adevărații ómenī de partid, adevărații liberalī, nu sunt, dupā părerea mea, aceia cari aplaudă, fāră deosebire, tőte măsurile aduse de guvernul lor. La noi mai ales, unde elementele politice nu s'aū clătīt

încă în deajuns pentru ca partidele să aibă programe politice mai hotărâte și mai complete, critica, în sînul partidelor chiar, este mai necesară.

Guvernele, preocupate de păstrarea a tot puternicieii lor, pășesc de multe ori peste ore-care păincipii apărate cu înverșunare de partidul lor atunci când sunt în opozițiune. Acéstă deosebire de purtare a ómenilor când sunt la putere și când sunt în opozițiune, de și firéscă póte, trebuie să găséscă o limită și un corectiv. Guvernul trebuie să găséscă în sînul chiar al partidelor care le sprijină o stavilire a aplecárilor rele; căci forța unui guvern și a unui parttd. vitalitatea lor, nu se mėsórá dupe înlesnirea cu care și trec legile, ci dupe calitatea acelor legi, dupe capitalul de cunoștínțe, de dreptate și de adevěr ce aũ sciut încorpora în ele.

În politică ca în domeniul întreg al cuceririlor omenéscii, un curent puternic atrage de câte-va vreme spiritele; o evoluțiune nouă se produce; preocupațiunile aplécă din đí în đí mai mult către con-

cret; parlamentele iaă un alt aspect: ele nu mai sémănă cu înaltele academii politice despre cari istoria ne vorbesce și în cari se discutaă sistemele mai mult sau mai puțin ideale ale artei de a guverna; ele sunt astă-đi nisce adevărate adunări populare unde aleși națiunilor vin să vorbescă despre interesele đilnice ale țerei. Acéstă aplecare vedită către cercetarea aménunțită a afacerilor Statului trebuie să ne bucure, căci este o dovédă nouă de tendița de justiție și de moralitate a vécului.

Protestațiunile de liberalism nu mai sunt astă-đi suficiente; petițiunile de principii aă devenit inutile, astă-đi partitele liberale dovedesc tendințele lor în adevăr liberale, prin măsurile ce iaă, iar nu prin eticheta cu care le învăluie. În economie politică, în instrucțiune publică, în finance, în tóte ramurile activității într'un cuvânt, partite liberale sunt acelea cari luptă pentru desvoltarea sentimentului libertăței în individ și pentru păstrarea libertăților cucerite.

Ce p^ote s^a dea o atere for^ṭă partidului liberal din țara n^ostră, dac^ă nu studiul conștiincios al legilor și preocupațiunea de dreptate în sarcinele puse asupra cetățenilor? Studiul însă amănunțit al măsurilor propuse de guvern se pare însă a nu fi tocmai pe placul actualului nostru ministru de finance, care în mai multe rânduri a primit cu puțină bună voință asprele dar dreptele n^ostre critice. M^e întreb dar dac^ă d. ministru de finance nu ar trebui d-sa cel d'ânt^ei^u să ne dea exemplu de muncă prin studierea consciinciosă și amănunțită a legilor.

Procedând ast-fel, e^u cred, d-lor, că d-sa ar face mai bine: și știți pentru ce ac^esta?

Pentru că atunci când d. ministru de finanțe Nacu ne sfătuește să mai lăsăm la o parte cărțile, atunci când d-sa ne spune că știța finanțelor este la începutul ei, întreg cortegiul de legi prentat de d-sa în sesiunea ac^esta, i respunde cu ironie: d-le ministru de finance, d-ta ești la începutul sciinței financiare. (Aplause).

